

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Підприємництво та комерціалізація інновацій

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проведення підсумкового контролю
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії**

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою економіки підприємства та менеджменту, протокол № 11 від
19.04.2016

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Підсумковий контроль успішності навчання здобувачів з дисципліни «Підприємництво та комерціалізація інновацій» та рівня сформованості у них компетентностей, які підтримуються даною навчальною дисципліною проводиться у формі семестрового диференційованого заліку відповідно до графіку навчального процесу спеціальності.

Семестровий диференційований залік – форма оцінки підсумкового засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Завданням диференційованого заліку є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу диференційований залік оцінює рівень засвоєння здобувачем компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

Семестровий диференційований залік охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування здобувачами компетентностей. Типовий приклад модульного білету наведено у розділі «Завдання для підсумкового контролю успішності навчання».

Кожен модульний білет складається з трьох завдань, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки здобувача і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Білет включає одне теоретичне завдання, одне діагностичне та одне евристичне завдання, які оцінюються відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Здобувач отримує право на виконання завдань підсумкового контролю (допуск до заліку), якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі досягла 60 балів.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

2.1. Зразок білета

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітній рівень доктор філософії

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Навчальна дисципліна «Підприємництво та комерціалізація інновацій»

БІЛЕТ № 1

Завдання 1. Представте порівняльну характеристику методам оцінки результатів комерціалізації інновацій у малому бізнесі.

Завдання 2. Визначте, які з наведених етапів життєвого циклу проекту належать до фази "Планування": розробка робочої документації проекту, обґрунтування економічних показників, аналіз альтернатив проектів, попередній відбір проекту, визначення потреб підприємства, кінцеве ухвалення рішення щодо здійснення проекту, організаційне оформлення проекту, відбір обладнання, розробка кошторису витрат, аналіз альтернатив проектів, визначення варіантів реалізації проекту, ескізне проектування, розробка бізнес-плану, подання бізнес-плану.

Завдання 3. Швацьке підприємство випускає декілька видів продукції. Режим роботи підприємства безперервний. Звітні показники за минулий рік про фактичний випуск продукції, норми витрат, ціни і інша економічна інформація, необхідна для виконання розрахунків, наведені в табл. 1 і 2. В плановому періоді планується збільшення обсягу виробництва на 5% за рахунок збільшення замовлень на продукцію, що випускається. Водночас з цим впровадження прогресивної технології розкрою дозволить знизити норми витрат матеріалів на 2%. Ціна на виріб знижується на величину, рівну 65% від величини зниження його собівартості. Витрати на тканину складають 75% у собівартості швацького виробу.

За договорами з постачальниками постачання матеріалів повинно бути на рівні минулого року і здійснюватися один раз у квартал – 3-го числа першого місяця кварталу (3-го січня, 3-го квітня і т. д.).

Таблиця 1

Звітні показники минулого року по підприємству

Показники	Виріб			
	куртка	пальто	брюки	юбка
Виробнича програма, тис. шт.	410	230	250	270
Норми витрат на один виріб, m^2 :				
тканини А	1,3		1,2	
тканини Б	1.4	1.4		
тканини В	1.5	1.2	0.8	
тканини Г		1.3		1.1
тканини Д		1.2		0.9
Ціна одного виробу, грн.	114	133	25	24

Таблиця 2

Постачання матеріалів у минулому році

Вид тканини	Залишки тканин на 01.01	Фактичне надходження тканин за датами, тис. m^2							
		3.01	6.01	3.04	5.04	3.07	10.07	3.10	7.10
А	5	209			209		209	208	
Б	6	224			224	224		224	
В	15		270	270		270			270
Г	1	150		150			150	150	

Д	2	130		130		130		130
---	---	-----	--	-----	--	-----	--	-----

Завдання.

1. Визначте потребу в кожному виді матеріалів і порівняти з наявними ресурсами.
2. Визначте відхилення від графіка постачань матеріалів за минулий рік, а також норми поточних і страхових запасів матеріалів.
3. Скоригуйте графік постачання матеріалів з урахуванням потреби в них (відмовитися від надлишкової кількості матеріалів і скласти заявки на матеріали, яких не вистачає).
4. Встановіть зв'язок між планом випуску продукції в натуральному і вартісному вираженні.

Затверджено на засіданні

кафедри економіки підприємства та менеджменту ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Протокол №__ від "__" _____ 20__ р.

Зав. кафедри _____ Екзаменатор _____
(підпис) (підпис)

2.2. Перелік завдань для підсумкового контролю

Перелік програмних запитань для самодіагностики аспірантів

1. Виникнення та еволюція поняття «підприємництво».
2. Бізнес і підприємництво: загальне і особливе.
3. Підприємництво як вид господарської діяльності.
4. Економіко-теоретичні знання і підприємництво.
5. Значення підприємництва для структури економіки країни.
6. Значення підприємництва для ринкової конкуренції.
7. Стан розвитку малого і середнього підприємництва в країнах світу.
8. Суб'єкти підприємницької діяльності.
9. Сутність державного регулювання підприємництва, його форми та методи.
10. Обмеження в підприємницькій діяльності.
11. Патентування і ліцензування підприємницької діяльності.
12. Державна підтримка та фінансова допомога суб'єктам підприємництва.
13. Приватне, колективне, державне підприємництво та особливості їх здійснення.
14. Виробниче підприємництво.
15. Комерційне підприємництво та його суб'єкти: товарні біржі, торговельні дома, виставки-продажі, аукціони, ярмарки, заклади оптової та роздрібною торгівлі.
16. Фінансове підприємництво та його складові: грошове та інше

фінансове посередництво, страхування, допоміжна діяльність у сфері фінансів і страхування.

17. Консультаційне підприємництво.
18. Місце і роль малого підприємництва в ринковій економіці. Економічна сутність малих підприємств.
19. Переваги та недоліки малого підприємництва.
20. Особливості розвитку малого підприємництва в Україні та світі.
21. Підприємство як суб'єкт підприємницької діяльності.
22. Особливості створення та функціонування акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, товариств з додатковою відповідальністю, повних товариств, командитних товариств.
23. Принципи підприємництва.
24. Функції підприємництва.
25. Суперечності розвитку підприємництва.
26. Ділова творчість людини.
27. Ризики та потреби в процесі здійснення підприємницької діяльності.
28. Економічний інтерес підприємця.
29. Конкуренція на ринку.
30. Підприємницька ідея та її джерела.
31. Вибір сфери діяльності та форми організації бізнесу.
32. Визначення переваг створеного підприємництва.
33. Аналіз конкуруючих товарів та підприємств-конкурентів.
34. Вибір способу заснування бізнесу: створення нового підприємства, купівля існуючого бізнесу, прямий маркетинг, пересувна торгівля, франчайзинг, надомний бізнес, вихід зі складу великої корпорації.
35. Етапи заснування власної справи.
36. Бізнес-план та його роль у заснуванні підприємницької справи.
37. Структура та технологія розробки бізнес-плану.
38. Охарактеризуйте основні завдання структуризації проекту.
39. Яка послідовність формування структури проекту з використанням методу ПАТТЕРН?
40. Які критерії визначаються на кожному з рівнів дерева цілей? Дайте їм характеристику.
41. У чому сутність нормативного та пошукового прогнозу?
42. Яка послідовність визначення значущості об'єкта у процесі використання методу ранжування?
43. У чому сутність методу попарного зіставлення об'єктів у процесі експертного оцінювання?
44. Які елементи включає збалансована система показників? Яка послідовність їх визначення?
45. Охарактеризуйте процес розробки збалансованої системи показників.
46. Дайте характеристику основним параметрам проекту.
47. Охарактеризуйте життєвий цикл інвестиційного проекту.
48. Які основні етапи життєвого циклу інноваційного проекту?
49. Дайте характеристику складової (елементам) наукових досліджень.

50. Охарактеризуйте основні фази життєвого циклу проекту, заснованого на функції "витрати – час".
51. Дайте характеристику етапам життєвого циклу проекту, що належать до фази "Концепція".
52. Наведіть структуру проекту в просторі.
53. Які зовнішні фактори впливають на проект?
54. Які можуть бути варіанти взаємодії між внутрішніми й зовнішніми учасниками проекту?
55. Що таке "команда проекту", який її склад?
56. Яка роль ініціатора в проекті?
57. Яка роль замовника й інвестора у процесі здійснення проекту?
58. Хто належить до зовнішніх учасників проекту?
59. Дайте характеристику матриці взаємодії учасників проекту.
60. Класифікація методів проектування.
61. Евристичні методи пошуку проектних рішень.
62. Ефективність комерціалізації при реалізації інноваційного проекту.
63. Концепція проекту в процесі вирішення проблем підприємницької діяльності.
64. Показники системної ефективності: зовнішня та внутрішня ефективність, час. Збалансована система показників (ЗСП).
65. Управління контрактною роботою.
66. Основні форми організаційної структури проектів.
67. Основні етапи структури процесу управління ризиками.
68. Контроль та якість виконання проекту.

Приклад типових практичних завдань

Завдання (стереотипне). Визначте, які з наведених етапів життєвого циклу проекту належать до фази "Планування": розробка робочої документації проекту, обґрунтування економічних показників, аналіз альтернатив проектів, попередній відбір проекту, визначення потреб підприємства, кінцеве ухвалення рішення щодо здійснення проекту, організаційне оформлення проекту, відбір обладнання, розробка кошторису витрат, аналіз альтернатив проектів, визначення варіантів реалізації проекту, ескізне проектування, розробка бізнес-плану, подання бізнес-плану.

Завдання (діагностичне). Побудуйте трирівневе дерево цілей, якщо головна мета: "Удосконалення процесу ухвалення управлінських рішень у проектній організації". Оцініть цілі кожного рівня експертним шляхом. Визначте коефіцієнти зв'язку й узагальнені коефіцієнти зв'язку. Зробіть висновки.

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Результат семестрового диференційованого заліку оцінюється в балах і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Мінімально можлива кількість балів, які здобувач може отримати за результатами проведення підсумкового контролю – 60.

Максимально можлива кількість балів, які здобувач може отримати за результатами проведення підсумкового контролю – 100.

Виконання кожного завдання підсумкового контролю успішності здобувача оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Підсумкова оцінка за диференційований залік з навчальної дисципліни «Підприємництво та комерціалізація інновацій» розраховується за формулою:

$$S = Z1 + Z2,$$

де S – підсумковий максимальний бал, який здобувач може отримати за успішне виконання усіх завдань підсумкового контролю ($S=100$);

$Z1$ – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдань першого модульного контролю ($Z1=45$);

$Z2$ – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдань другого модульного контролю ($Z2=55$).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна

1. Афанасьєв М. В. Управління проектами: навчально-методичний посібник / М. В. Афанасьєв, І. В. Гонтарєва. – Х. : ВД "Інжек", 2007. – 272 с.
2. Гонтарєва І. В. Управління проектами : навч. посіб. / І. В. Гонтарєва. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2007. – 348 с.
3. Гонтарєва І. В. Управління проектами : підручник / І. В. Гонтарєва. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 444 с.
4. Пономаренко В.С. Економіка підприємства: компетентність і ефективність розвитку: монографія / Пономаренко В. С., Афанасьєв М. В., Гонтарєва І. В. та інш. Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 187 с.

4.2. Додаткова

1. Афанасьєв Н. В. Управление развитием предприятия : моно-графия / Н. В. Афанасьєв, В. Д. Рогожин, В. И. Рудыка. – Х. : И. Д. "ИНЖЭК", 2003. – 184 с.
2. Афонин А. М. Управление проектами : учеб. пособ. / А. М. Афонин, Ю. Н. Царегородцев, С. А. Петрова. – М. : Форум, 2009. – 184 с.
3. Бондаренко А. Г. Управление проектами: учеб. пособ. / А. Г. Бондаренко, Л. Н. Бондаренко, В. Д. Рогожин. – Х. : ХГЭУ, 2003. – 212 с.
4. Верещагіна Г.В. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій / Верещагіна Г.В. – Харків. : ХНЕУ, 2011. – 226 с.
5. Верзух Э. Управление проектами : ускоренный курс по программе MBA / Э. Верзух. – М. : Диалектика, 2010. – 480 с.
6. Гонтарєва І. В. Оцінювання системної ефективності функціонування і розвитку промислових підприємств : монографія / І. В. Гонтарєва. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2011. – 480 с.
7. Гонтарєва И. В. Системная эффективность предприятия: сущность, факторы, структура / И. В. Гонтарєва, Р. М. Нижегородцев. – М. ; Киров : ВСЭИ, 2012. – 152 с.
8. Гонтарєва И. В. Управление проектами : учеб. пособ. / И. В. Гонтарєва, Р. М. Нижегородцев, Д. А. Новиков. – М. : Книжный дом "ЛИБРОКОМ", 2009. – 384 с.
9. Грей К. Ф. Управление проектами : учебник / К. Ф. Грей, Э. У. Ларсон ; пер. с англ. – 3-е изд., полн. перераб. – М. : ДиС, 2007. – 608 с.

10. Гриньова В. М. Оцінка результативності інноваційної діяльності підприємства : монографія / Гриньова В. М. – Харків : ХНЕУ, 2013. – 227 с.
11. Заславська К. А. Менеджмент підприємств малого бізнесу : Навчальний посібник / Заславська К. А. – Харків : ХНЕУ, 2011. – 199 с.
12. Коваленко О. В. Підприємництво та його організаційно-правові засади: навч. посіб. / О. В. Коваленко. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 400 с.
13. Куліков П.М. Економіка та організація інноваційної діяльності : Навчальний посібник / Куліков П.М., Тищенко Д.О., Кулешова Н.В. – Харків : ХНЕУ, 2013. – 246 с.
14. Лабунська С.В. Формування обліково-аналітичного забезпечення інноваційного розвитку підприємства : монографія / Лабунська С.В. – Харків : ХНЕУ, 2013. – 246 с.
15. Лепейко Т. І. Управління інноваційними процесами на промислових підприємствах: методологія та практика : монографія / Лепейко Т. І. – Харків : ХНЕУ, 2013. – 219 с.
16. Пономаренко В.С. Методологія комплексного оцінювання ефективності розвитку промислових підприємств / Пономаренко В.С., Гонтарева І.В. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2015. – 404 с.
17. Савенко К.С. Оцінка економічної ефективності інноваційної діяльності на промислових підприємствах : монографія / Савенко К.С. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 179 с.
18. Ципес Г. Л. Проекты и управление проектами в современной компании : учеб. пособ. / Г. Л. Ципес, А. С. Товб. – М. : Олимп-бизнес, 2009. – 480 с.
19. Щербак В.Г. Управління торговою маркою в механізмі товарної інноваційної політики підприємства : монографія / Щербак В.Г., Холодний Г.О., Птащенко О.В., Бихова О.М. – Х. : ХНЕУ, 2013. – 251 с.

4.3. Ресурси Internet

1. Господарський кодекс України (із змінами і доповненнями, внесеними Законами України) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» (із змінами і доповненнями, внесеними Законами України) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 31-32, ст.263). Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
3. Портал предпринимателей Украины [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://chp.com.ua/gazeta>